

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Caput IV. Aliæ Autoritates circa Canonum Publicationem, ipsius modum
speciatim spectantes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

neralibus, vel Particularibus, Occidentalibus, vel Orientalibus, quam ab ipsis, in quibus itidem leguntur, vel promulgantur. *Tertium* eorum, qui, cum usu recepti jam sint, sed malè servati, in posterioribus Conciliis innovantur. Hinc quoque *Triplex Canonum Promulgatio*. 1^a. Fit in ipso Concilio Canonum conditore. 2^a. In Concilio aliorum anteriorum adoptante & confirmante. 3^a. In Concilio, Canones ab aliis ejusdem Patriarchatus, vel Primatiae, vel Provinciae editos, renovante.

Præter has promulgationes, est alia non minus necessaria: nempe, ea quæ fit in Synodis Diocesanis, in Parochiis, aliisque Ecclesiis. Seorsim de eâ sermo factus est à Conciliis Toletanis supra laudatis; de eadem quoque frequens mentio postea fiet.

De *Acceptatione Canonum*, eorumque *Receptione per usum*, intelligendus videtur Canon 2. Concil. MOGUNTINI An. 847. habiti; Cujus hæc sunt verba: „Cum omnia Concilia Canonum, quæ recipiuntur, sint à Sacerdotibus legenda & intelligenda, & per ea fit eis vivendum & prædicandum, necessarium duximus, ut ea quæ ad fidem pertinent, & ubi de extirpandis vitiis & plantandis virtutibus scribitur, hoc ab eis crebrò legatur & bene intelligatur ut in populo prædicetur.“

Idem dicendum de *Capit. 9. Capitularis GUILBERTI*, Episcopi, fortè Carnotensis, quod BALUZIUS collocat Sæculo IX. Sic autem se habet: *Ut in proxima Synodo unusquisque suos Canones habeat & intelligat, quia nulli Sacerdotum licet ignorare Canones*. Sumptus hic Canon ex loco supra citato CÆLESTINI I. loquitur de Canonibus receptis in Dicecesi, & accommodatis Diocesfanorum moribus; qua de causa dici possunt proprii illorum, pro quorum utilitate conditi, vel recepti sunt.

Idem sentiendum de *Cap. 34. Canonum ÆLFRICI*, Sacerdotis Anglicani. In eo, comparans Ministros Sacros cum Religiosis, exprobrat illis negligentiam & contemptum Canonum, cum isti secundum Regulam vivant, etsi ista data sit ab homine, & Canones emanare credantur à Spiritu Sancto, pergensque adjicit: *Etsi quis illam interdum transgreditur, transgressionem ab Abbate humiliter suscipit. Quâ igitur auctoritate Sacerdotes despexeritis, istorum omnium Conciliorum despexistis Constitutiones: Monachi enim unius hominis Constitutiones tenent, Sancti videlicet BENEDICTI, & secundum ejus Regulam vivunt, quam si violant, corrigunt statim cura humilitate, juxta Abbatis sententiam: Vos autem habetis Regulam, si vel eam legere volueritis, quid vobis sit constitutum*. Canones citati sunt Sæculi XI. nec aliud erant quam jus receptum apud Anglos.

Ne autem hic Canon, duoque proximè præcedentes, videantur ad rem non pertinere, in memoriam revocandum, hic agi, nedum de Canonum Publicatione, sed etiam de illorum Receptione per usum, quæ interdum publicationis vicem gerit.

CAPUT QUARTUM.

Aliæ Auctoritates circa Canonum Publicationem, ipsius modum speciatim spectantes.

EX adductis hætenus Auctoritatibus pauca sunt, quæ aliud probent, quam necessariam esse Publicationem Canonum, eoque modo faciendam, ut ad illorum notitiam sufficienter perducatur: afferendæ mox, ad usque finem, his adjiciunt, quæ sigillatim ad eam requiruntur; explicantes, inter alia, quo loco, quo tempore, quo numero, quâ auctoritate, quibusve aliis circumstantiis, faciendâ sit; nec non, quæ contra objicere, quæ respondere licet, subministrantes.

Omnium prima ex INNOCENTIO III. desumitur, habeturque in *Cap. 1. de Postulat.* Huic ansam præbuit eventus celebris Sæculi XII. exeuntis. Cum Sedes *Senonensis* tunc vacasset, Capitulum postulavit

Episcopum Antissiodorensis, misitque Præcentorem, ad illam Pontifici præsentandam. Is illam rejectit, hanc adducens causam, quòd interdictum latum contra Regnum Gallia, ob adulterium *Philippi Augusti*, violarat. Episcopus sese excusabat, dicens, se illius cognitionem non habuisse; quia de illo certus non factus fuerat, nec à Papa illius latore, nec à Legato promulgatore, nec ab Executore, ad Executionem misso. Excusationi respondebat Pontifex, frivolam esse; quia interdictum solemniter pronunciatum fuisset, & publicè promulgatum coram multitudine personarum, nec, ut constitutio obliget, necesse esse, ut singulis notificetur speciali mandato, vel Litteris ad id scriptis. Legendus Textus, in quo hæc verba præcipuè notanda: *Cum Cardinalis idem sententiam præsentibus multis solemniter & publicè promulgavit; quæ ostendunt publicationem factam in locis, quæ Interdicto subiciebantur. Quibus addenda sunt verba ista: Nec sit necessarium, cum Constitutio solemniter editur, aut publicè promulgatur, ipsius notitiam, auribus singulorum per speciale mandatum, vel per litteras inculcare; sed id solum sufficit, ut quis ad ejus observantiam teneatur, quòd eam noverit, aut solemniter editam, aut publicè promulgatam*. Hinc inferre est, publicationem Legis esse debere, ut illius sufficientem cognitionem præbeat, nec aliud amplius exigi.

His adjicit Pontifex, quòd, cum quidam, Canones Concilii *Sardicenses* non custodientes, sese excusarent, allegantes quòd illos non noverant, excusatio rejecta fuerat, ex eo quòd, apud illos celebratum fuerat; sic enim loquitur: *Cum & contra quosdam, qui Concilium Sardicense non servabant, tanquam illud non habuerint, aut perceperint, Canonica tradat auctoritas, quòd eis non facile facultas credendi tribuitur, cum idem penes illos in suis regionibus actum fuerit, & receptum*.

Non examinabimus an factum mox relatum cum Historia concordet; cum non allegetur, nisi ut pateat, *Innocentium III.* existimasse, quòd, ut Canones obligent incolas hujus vel illius regionis, oporteat ut in hac publicati fuerint, vel per usum recepti.

Juxtà eadem principia, *Concil. LATERANENSIS IV.*, cui idem Papa præfuit, An. 1216. duos Canones condidit, quibus providit, ut Leges Ecclesiasticæ in locis, ubi servandæ sunt, promulgentur. Prior est, in *Cap. 25. de Accusat.* Cum enim Concilium præcepisset, ut Concilia Provincialia celebrarentur, & in iis reformarentur, quæ à Testibus Synodalibus denunciata fuissent; *quæ in iis statuta fuerint publicentur in Synodo Diocesana quotannis celebranda*.

Posterior legitur, in *Cap. 13. de Penit. & Remiss.* Supponit publicationem faciendam ab Episcopis per totam Diocesim; postquam enim medicis jussit, ut post duas aut tres visitationes, ægrotos moneant, ut Sacramenta sumant, quia morbi sunt pœna peccatorum, isti que cessantibus, & illi cessant; subjicit, præceptum usum suum non habiturum, nisi à die quo Canon hic ab Ordinariis locorum promulgatus fuerit, idèdque nec pœna incurretur, nisi propter transgressiones publicationem subsecuturas.

Quod *Prior*, de Publicatione Decretorum Provincialis Concilii cujusque, in Diocesana Synodo faciendâ, jussit, jam jusserat *Conc. TOLETAN. XVI.* supra laudatum: undè huic præcepto maxima accessit auctoritas; eum Concilium *Lateranense IV.* celeberrimum fuit, ita ut Generale, per antonomasiam, sive præstantiam, nuncupari consueverit. Quâ auctoritate factum, ut plurima ex posterioribus Conciliis, tam Generalibus, quam Particularibus, eandem Publicationem pariter injunxerint. Inter quæ notabiliora sunt, quæ eandem iterare jusserunt, vel singulis annis, vel pluries in anno; nec non & ea, quæ suorum Decretorum obligationem suspenderunt ad tempus præfixum, aut duorum mensium, aut unius, computandum à fine primæ publicationis.

PRIORIS GENERIS *Primum*, est *Concilium*, apud COGNAC celebratum, An. 1262. Locus hic est in Provincia Burdigalensi: Sic autem loquitur *Cap. 7. Statuimus ut Constitutiones Provinciales, annis singulis, in Synodis publicentur: maxime ille, per quas pena transgressoribus infliguntur.* Quod dicit de Constitutionibus Provincialibus, intelligi potest de præteritis, ac de futuris, sicuti de præsentibus ab ipsis factis; cum vox illa, *Provinciales*, indistinctè sumpta, omnes & singulas hujus triplicis generis comprehendat.

Secundum, est *Concilium Viennense*, in Austria habitum, An. 1267, quod præcipit, ut sua Decreta, singulis annis, in Synodis publicentur, & in Parochiis, quæ Laicos spectant.

Tertium, est *Concil. Londinense* An. 1268. celebratum, idem præcipiens, circa publicationem suorum Decretorum, in Synodis Diocæsanis, addensque, circa Monasteria, ut pluries in anno nonnulli Textus Juris sigillatim designati, in illis legantur.

Quartum, est *Conc. Salzburgense*, An. 1272. C. 18. Juber, ut Decreta sua, quater in anno, publicentur, in Ecclesiis Cathedralibus, & Conventualibus.

Quintum, *Conc. Rotomag.* 1339. statuens, ut, nedum sua, sed & aliorum ejusdem Provinciæ Conciliorum Decreta pluries publicentur: præcipit quoque, quod omnes Diocæsanæ copiam hujusmodi Constitutionum, ac aliorum Provincialium Conciliorum recipiant, & in suis Synodis frequenter publicare procurent.

Idem propè videre est in *Concilio* apud *Castrum Gonterii*, in Provincia Turonensi 1336. C. 9. & in *Concilio Andegavensi*, ejusdem Provinciæ 1365. *Cap. 32.* Plures cujusque anni dies præfigunt ad publicationem Decretorum Provincialium, præcipiuntque, ut singulis his diebus fiat in vulgari lingua.

POSTERIORIS GENERIS Concilia præcipua sunt 1º. *Concil. Valladolid.* in Diocesi Palentia, in Hispania, suarum Constitutionum obligationem suspendit per duos menses à die publicationis in locis, ubi servandæ erant, faciendæ: *Volumus insuper quod Constitutiones prædictæ ad observantiam sui ligent omnes nostra legationis & singulos, post duos menses à publicatione prædicta, faciendâ in Ecclesiis Cathedralibus, numerandos.* Habitum fuit An. 1322.

2º. *Concilium Auxitanum*, à loco ubi habitum est *Marciacense nuncupatum*, An. 1326. C. 14. & 49. Prius *Caput* suspendit per duos menses, posterior, per mensem, obligationem constituta servandi. Utrumque de quibusdam tantum de Constitutionibus loquitur; quoad cæteras, præcipit dumtaxat *Concilium*; ut singulis annis publicentur.

3º. *Concilium Salzburgense*, An. 1392. C. 3. statuit, ut pena à se lata vim non habeat, nisi post mensem, à die publicationis. *Concilium Colonense* 1310. C. 28. Pœnis non subjecerat, nisi post tres menses à die publicationis numerandos.

Quod de *Concilio Valladolid.* dictum est, à *Concilio Tolet.* anni 1355. C. 2. confirmatum est; quod declaravit, illius Constitutiones obligare in circumstantiis, in quibus voluit ut obligarent. Hæ autem circumstantiæ, ut publicentur integra in omnibus Ecclesiis Cathedralibus & in Synodis Diocæsanis coram populo, Cleroque Sæculari & Regulari, Exempto & non Exempto: quoad alia loca, summarie tantum promulgentur. Postremam ob circumstantiam, dubitatum fuit, an hæ Constitutiones obligarent in toto districtu legationis? & resolutum, obligare etiam in his locis, ubi facta summaria publicatio; quia, in præcipuis locis suprâ memoratis, integra facta fuerat.

CAPUT QUINTUM.

Objectio contra allatas auctoritates à Conciliis mox citatis desumptas.

LEGATUS insinuat, promulgationes à se præceptas, post eam, quæ in *Concilio Valladolid.* coram Concilio, Clero, & Populo facta est, necessarias non fuisse, sed ad majorem cautelam dumtaxat injunctas; hæc enim habet: „Sed quamquam singulorum auri-
„ribus juxta Canonicas Sanctiones, non esset, post
„publicationem hujusmodi [mox memoratam] Con-
„stitutiones prædictas necessarium inculcare, tamèn
„ne aliquis ab ipsarum observantia possit se per
„ignorantiam aliquatenus excusare, prædictis nostræ
„Legationis Prælati injungimus, quod Constitutio-
„nes omnes & singulas, in suis Cathedralibus Ec-
„clesiis, infra octo dierum spatium, postquam illic
„delatæ fuerint, Clero non Exempto, qui de ordi-
„naria, Exempto verò, nec non Religiosis Exemptis,
„tam militaribus, quam non militaribus, auctoritate
„nostra & populo convocatis, & deinde in primis
„eorum Synodis, solemniter & integraliter faciant
„publicari. Porro, si facta in Concilio publicatio,
„juxta hoc Concilium, sufficiebat; videtur quod à no-
„bis non benè adducta fuerat ejus auctoritas, ad pro-
bandum, Canones in locis, ubi servandi, publicandos esse.

Huic objectioni plura responsa. 1º. Si Legatus in ea fuisset sententia, quæ illi tribuitur, aliter sensisset quam *Concilium Lateranense IV.* quod præcipit, ut Decreta Conciliorum Provincialium, in Synodis Diocæsanis publicentur.

2º. Hæc verba, in *virtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandantes*, ostendunt, quod existimaverit, publicationem in locis prædictis tanti momenti esse, ut digna res esset, quæ strictè præciperetur, hæc non in virtute sanctæ obedientiæ.

3º. His utens verbis, *singulorum auribus inculcare, & Canonicas sanctiones ad id laudans*, alludit ad dictum *Innocentii III.* in *Cap. 1. de Postular.* suprâ relatum, quoad majorem illius partem. Sed fausta non est hæc applicatio; nam Pontifex de notificatione privati facta, per speciale mandatum, vel Litteras ad id directas; & Legatus agit de publicatione faciendâ in variis locis, coetibusque: ideòque, non cuique sigillatim, sed multis conjunctim.

4º. Hoc Sæculo XIV., nec non & præcedenti, Canonum publicatio in locis, ubi servandi erant, jam Juris Communis erat. *Concilium* siquidem *Salzburgense*, An. 1386. loquens de simili publicatione, præcepta ab anteriori Concilio ejusdem Provinciæ, dicit, eam esse de Jure antiquo: *Dudum*, (inquit) *fuit in nostra Provincia constitutum, ut Episcopi suffraganei omnes Constitutiones Provinciales habeant sigillatim, easque suis Subditis sicut juris est studeant publicare.* Hoc autem *Concilium Salzburgense*, quod hujusmodi publicationem præceperat, illud fortasse est, quod An. 1282. habitum fuit; etenim jubet, ut sua Decreta publicentur in omnibus Ecclesiis, sive Cathedralibus, sive Conventualibus; quo nomine intelliguntur quæcumque Ecclesiæ Collegiatæ, tam Regulares quam Sæculares.

5º. Legatus, qui præfuit *Concilio Provinciali Syriæ*, An. 1254. edita, contra Simoniacos, Constitutione, & missa ad Archiepiscopum Nicosiensem, illi præceperat, ut illam in Ecclesiâ præcipuâ Civitatis Nicosien- sis publicaret; sed etiam ut illam promulgandam curret à singulis suffraganeis in Ecclesiis, eorumque Vicariis Generalibus, & in omnibus aliis locis, ubi hæc publicatio necessaria videretur; hæc enim habet *Conc. Tom. XI. part. 2. p. 1499. Mandantes ut ea publicari faciatis in majori Ecclesia Nicos. convocato Clero civitatis ejusdem, & ita fieri faciatis per Episcopos vel eorum Vicarios, in Ecclesiis vestra jurisdictioni subjectis, nec non per illa loca Cypri, ubi videritis expellere,*